
Щербина М. О.

Дніпровський національний університет залізничного транспорту імені академіка
В. Лазаряна, Науково-технічна бібліотека (м. Дніпро, Україна)

СТВОРЕННЯ ГІПЕРТЕКСТІВ: НОВІ ОБРІЇ ДЛЯ НАУКОВИХ БІБЛІОТЕК

У даній роботі університетські бібліотеки розглядаються як цифрові видавці. Перелічуються видавничі набутки бібліотеки Дніпровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна (ДНУЗТ). Розглядається процес створення електронної книги як гіпертексту в рамках проекту "Library Publishing".

Ключові слова: університетська бібліотека; ДНУЗТ; цифрові видавництва; відкритий доступ; електронна книга; гіпертекст

Shcherbyna M. O.

Dnipro National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan,
Scientific and Technical Library (Dnipro, Ukraine)

CREATING HYPERTEXTS: NEW HORIZONS FOR SCIENTIFIC LIBRARIES

In this paper, university libraries are considered as digital publishers. The publishing acquisitions of the Library of Dnipro National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan (DNURT) are listed. The process of creating an e-book as a hypertext within the Library Publishing project is considered.

Keywords: university library; DNURT; digital publishing houses; open access; eBook; hypertext

В умовах постійної цифровізації інформаційного простору в усьому світі набирає обертів тенденція, коли університетські бібліотеки виступають в ролі цифрових видавців з метою створення, поширення у відкритому доступі й збереження публікацій співробітників університетів.

З 2009 року науково-технічна бібліотека Дніпровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна (ДНУЗТ) почала займатися й розвивати проєкт "Library Publishing". На сьогоднішній день основними видавничими ресурсами бібліотеки є ресурси відкритого доступу. Вони включають в себе:

- репозиторій [eaDNURT](#);
- науковий журнал "[Наука і прогрес транспорту](#)" (Science and Transport Progress);
- науковий журнал "[Антропологічні виміри філософських досліджень](#)" (Anthropological Measurements of Philosophical Research);
- журнал конференції "[University Library at a New Stage of Social Communications Development. Conference proceedings](#)";

-
- матеріали конференції "[Антропологічні виміри філософських досліджень](#)";
 - матеріали конференції "[Бібліотека університету на новому етапі розвитку соціальних комунікацій](#)".

Для розміщення перелічених видавничих ресурсів бібліотеки використовуються платформи DSpace (репозиторій), Open Journal Systems (журнали) та Open Conference Systems (матеріали конференцій).

Бібліотека ДНУЗТ як цифровий видавець єдина університетська бібліотека на пострадянському просторі, яка представлена в світовому каталозі "Library Publishing Coalition".

Наступним кроком у розвитку цифрової видавничої діяльності бібліотеки обрано створення електронних книг і їх розміщення на платформі Open Monograph Press.

Першим етапом в реалізації поставленої мети є створення електронних книг, які складаються з тексту, зображень, гіпертексту (перехресні посилання, гіперпосилання тощо).

Першою книгою в цифровому форматі за ліцензією Creative Commons Attribution 4.0 International, яка готується співробітниками бібліотеки, є "Історія старого Катеринослава та губернії у світлинах" за авторством Адамян Г. Р. Процес створення книги почався з цікавої ідеї та фотоархіву зробленого автором. Через деякий час досліджень, збору, аналізу й систематизації інформації, пов'язаної з історією міста Дніпро та його околиць, Ганна Адамян трансформувала домашній фотоархів в пізнавальний фотоальбом для широкого кола читачів.

Електронна книга була створена в текстовому редакторі MS Word. Можливості даного редактора досить великі.

Розглянемо етапи роботи над книгою:

1. Набір тексту і розміщення зображень.
2. Вчитка готового матеріалу літературним редактором, внесення правок.
3. Форматування документа відповідно до прийнятих параметрів оформлення.
4. Налаштування колонтитулів. У верхньому колонтитулі розміщені ISSN і назва книги. У нижньому – Creative Commons Attribution 4.0 International, прізвище та ініціали автора, рік видання, а також нумерація сторінок.
5. Створення навігації по тексту:
 - виконано призначення відповідних рівнів структури главам, підзаголовкам в главах й ілюстраціям;
 - зроблені закладки і гіперпосилання всередині документа.

-
6. Додавання автозбираного змісту і його редагування.
 7. Прописані гіперпосилання на зовнішні інтернет-ресурси споріднені зі змістом книги для спрощення пошуку інформації по цій темі.
 8. Після створення елементів навігації збережений документ з розширенням *.docx можна зберегти як web-сторінку й конвертувати в pdf.

Наступним етапом буде вивчення можливостей платформи Open Monograph Press.

Проект "Library Publishing" для розвитку та підвищення рівня кваліфікації бібліотеки має величезні перспективи. Оскільки джерел інформації безліч, але ще не все перейшло в цифрову реальність, а світові наукові стратегії підвладні змінам, то будуть знаходитися й нові напрямки роботи університетських бібліотек.